

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Pismo papeževega nuncija na Dunaji do škofa Litomeriškega.

„Moniteur de Rome“ je priobčil nedavno pismo, ki ga je Nj. eks. apostolski nuncij pisal prevz. škofu Litomerškemu. Ono se ozira na sedanje agitacije merijoče na vpeljavo slovanske liturgije in je bilo naznanjeno duhovščini imenovane škofije. Tako-le se glasi:

„Vaši milosti utegne že znano biti, da je sveti prestol katoličanom Črnogorske kneževine pri opravljanju latinskega obreda dovolil takozvani staroslovenski jezik. Tega dovoljenja prosil je Črnogorski knez od sv. prestola takrat, ko je šlo za to, da se sklene pogodba s papežem. Dozdevalo pa se je pristojnejše, da se ta prošnja stoprav po skleneni pogodbi raziskuje. Ko se je bila tedaj pogodba srečno zvršila ter je bilo ob enem več koncesij katoliški veri v korist pridobljenih, in ko je bil knez plačo za duhovščino na-se prevzel, dozdevalo se je, da je prišel pravi čas za raziskavanje prošnje. — Zbor kardinalov, kojemu je bila ta stvar izročena, je menil, da naj se knezovi želji po vpeljavi slovanskega jezika v liturgijo tim rajše vstreže, ker so jo prošnje nadškofa Barskega kaj živo podpirale. Iz tega razvidi Vaša milost, da ste se gledé vpeljave slovanskega jezika v latinski obred posvetna in cerkvena gosposka popolnem vjemali. Poleg tega pa se ne sme prezirati, da v tem slučaju nikakor ni šlo za kako popolnem novo privoljenje, ampak marveč za potrjenje starejše koncesije, kakor se razvidi iz apostolskih konstitucij papežev Nikolaja I., Hadrijana II., Janeza VIII. in Benedikta XIV. Tudi nij nepotrebno omenjati, da pri tem vprašanji nij šlo za kak domači jezik ali za kak dialekt, temuč za liturgični jezik, čigar rabo pri obhajanji službe božje je sv. prestol že od davnej odobril. Ker je to poslednje velike važnosti, je sv. prestol nadškofa Barskega zavezal, da tega staroslovenskega jezika v svoji škofiji ne smé prej vpeljati, dokler sv. prestol jezika samega in vsih liturgičnih knjig ne bode presodil in potrdil.

Iz vsega tega bode Vaša milost razvidela, da to ne velja, da bi se kdo privoljenja, danega barski nadškofiji, posluževal za kak dokaz drugim slovanskim državam, zunaj Črnogore, na ljubav. Tù ravno manjka onih svojstvenih vzrokov, kateri so odločili za Črnogoro; pač pa se nahajajo vzroki, kateri

govoré za nasprotno. Vaša milost bode toraj skušala zaprečiti, da enake prošnje od strani Slovanov, nahajajočih se pod Vašo oblastjo, ne bodo prihajale sv. prestolu; saj bi on, ker v avstro-ogrski monarhiji nij enakih razmer, kakoršne so v Črnogori, takih prošenj ne mogel uslišati. Vaše milosti modrosti bode se posrečilo zatreti vse dotične agitacije, zlasti one od strani katoliških listov, kateri bi utegnili ljudstvo navduševati, da pridobi ono privolitev“.

Tako piše papežev poslanec. Izjava njegova nam popolnem zadostuje, zato ne potrebujemo nisakoršnega komentara. Komur so pa besede še nejasne, naj se obrne naravnost v Rim do sv. prestola, od koder mu dojde odgovor, ki ga mu že danes lahko naznanimo. Somišljenikom našim bodi to pismo v ravnilo za prihodnje; nasprotnikom pa, ki nas po raznih časnikih in shodih obirajo, v zaslužno plačilo — v zasmeh!

O instrumentalni godbi.

(Konec.)

Za Sebastijana Bacha postajala je instrumentalna godba čedalje bolj samostojna; melodija je začela prevladati in ž njo prostejša individuvalnost glasbenega izraza. Cerkvene skladbe propale so poleg skladeb za samospjev in fug skoro do golih instrumentalnih komadov, zloženih na podlagi malovrednega, jako priprostega okostja pevskih glasov; celo pri bolj genialnih skladateljih čuti se često ta pomanjkljivost (Naumann, Haydn, Mozart, Jomelli i. dr.). Med Nemci dozoreval je instrumetalni zlog po Jos. Haydn-u in Mozart-u ter dospel do popolnosti po Beethoven-u. Poleg tega prikazovali so se, kakor se je na Laškem bravurno petje vzdigovalo, po drugih deželah virtuozi v instrumentalni godbi: skratka, glasba se je gojila, kolikor je bilo le moč, ter blažila in spopolnjevala. Kolikor pravice do vsega tega pa je imel gledališki oder in koncertna dvorana, toliko nedostojna pa je bila ta takrat moderna glasba za hišo božjo, kjer naj bi se ušesa z laskavimi melodijami in harmonijami ne šegotala, strasti z ostrim in znašalnim rhythmom ne vzbujale, in z umetnovanjem najrazličniših vrst po hvali „občinstva“ hrepenele: — vendar so se vse te posvetne prednosti prenesle tudi v cerkveno glasbo.

Kakor so že zgodaj Italijani duha polno igranje goslarja Corelli-ja († 1713) v nekaterih rimskih cerkvah slišati želeli, tako se je tudi med Nemci zbudila enaka želja, umetnost svojih velikih mojstrov — ki so bili v resnici velikani glede posvetne glasbe — v hiši božji poslušati t. j. stari zlog, cerkvene napreve v kot postaviti, namesto njih pa posvetni zlog ter bravuro na kor spraviti in orkestralnim skladbam gospodstvo nad vokalnimi dovoliti. Tako sta prenesla J. Haydn in Mozart svojo visoko posvetno umetnost v cerkvene skladbe; prvi je oskrbel svoje maše s popolnim bliščem svojega posvetnega orkestra, s katerim se je prav „po domače“ in vesel sprehajal v svetišči božjem; Mozart-ov veleum bi bil sicer sposoben, tudi cerkvenega duha umeti, ga originalno utelesiti in tudi tù velikim postati, da je le imel dosti časa in miru, za cer-

kev tudi dosti resnobno premišljevali. Obadva sta postala začetnika novejših razduhovnenih cerkvenih glasb, katera je začetkom tega stoletja toliko občudovani Rossini-jev zlog do popolne revščine potlačil. Plemenitejše so mislili še mnogi skladatelji in skušali cerkveno glasbo na višji stopnji ohraniti (Cherubini, Vogler, Stadler, Eybler i. dr.); a tudi ti je niso mogli propada rešiti. Beethoven je zložil preiminitne, globokoumne maše, polne plemenitega duha — ki so nepresegljivi muzikalni — a žalibog ne cerkveni umotvori; kajti manjka jim brezstrastne, ponižne in mirne pobožnosti; izraz strasti, vekšanje slehernega čutila do vrhunca nikakor nij bistvo cerkvene glasbe. Izgubljena je bila trdna vera in vsakatero znanje cerkvenih postav gledé glasbe; vsaki skladatelj jo je hotel po zasebnem menenju izboljševati — in prav zato je redkokrat kdo pravo zadel. Ta je videl v Haydn-u svoj ideal, drugi v Beethoven-u, zopet tretji ga je iskal v mešanici iz starega in novega; in ako vsemu temu primerjamo priprosto moč jedne same Palestrinove maše, ostaja nam še veliko veliko želj gledé sedanje instrumentalne cerkvene glasbe. Kdo bode pač našel le-ta kamen modrijanski?

Izmed boljših mojstrov po Beethoven-u imenujemo: Aiblinger-ja, Drobisch-a, Ett-a, Greith-a C., Hahn-a B., Kirms-a, B. Mettenleiter-ja, J. Schnabel-na, Fr. Witt-a i. dr. Treba našem času, da stare mojstre v roke vzame, je študira in predstavlja; iz njih bodedo veliko več poduka in izpoznanja zajemali, z njihovimi idejami napolnjeni ter z božjo pomočjo podpirani bodedo našli pot do one harmonije in instrumentacije, katera ni v nasprotju s pravo cerkveno glasbo.

Cecilijansko društvo goriške nadškofije.*)

Pod tem naslovom je prinesel „Slov. Narod“ v št. 212—213 članek, v katerem je dopisnik z Goriškega hotel pojasniti, kako „Cecilijanci slovenski na Goriškem izvršujejo svojo nalogo“. V to svrhu je nekoliko opisal tudi cecilijanski shod v Dornbergu, dné 15. sept. t. l. — žalibog enostransko in cecilijanskemu društvu v kvar. Tudi o cecilijanski ideji ima „neveščak“ dopisnik jako napačne nazore in je sploh o cecilijanstvu slabo podučen. Nočem pogrevati dornberškega škandala, saj vže ves svet vé, kdo je o cerkvi pri produkciji Slovincem govoril in dokazoval latinski — zoper latinščino, kdo da je očital Cecilijancem, da hodijo maledovat k Nemcem za gostoljubnost — med tem, ko on sam ni poznal slovenske gostoljubnosti nasproti svojim gostom; kdo da je „narod“ (! to je par najetih kričačev) pripeljal k prosti zabavi in je skalil — čez vse to zagnemo mi, „nestrpljivi“ Cecilijanci, plašč krščanske ljubezni. Ali odgovoriti moramo na krive nauke in nazore, s katerimi se ljudstvo bega in zoper cecilijansko društvo hujska; zavrniti moramo tudi krivično očitjanje, ki se cecilijanskemu društvu na rovaš zapisuje.

Najpred moram omeniti, da imamo Slovenci dandanašnji latinsko liturgijo za ukazano, in mora, kdor hoče biti pravičnim, na tej podlagi „Cecilijansko društvo“ ocenjevati. Ali mislite, da bo katoliško društvo delovalo zoper zaukaze in določbe svete cerkve? Ravno dandanes, ko se taji in zavrača

*) „Soča“ št. 40. in 41. Vzajemnost med Goriškim, Lavantinskim in Ljubljanskim „Cec. društ.“ nas veže, da ta izborni članek priobčimo tudi v C. Gl.-u, ki ima svoje čitatelje v onih treh škofijah.

vsakatera avtoriteta, ko vsak šušmar in kričač hoče zaukazovati v cerkvi in celo jezik po volji preminjati, ravno pri tolikih menenjih in razporih ima določevati — postava. Kdor pa tudi postava zameta — s tem ni več govoriti. Torej pri nas je v cerkvi še zmirom — latinski! „Narodov dopisnik, zvest in živ komentar svojega dornberškega župnika, (komentarja je bilo res treba, ker drugače bi one kolobocije nobeden ne bil razumel) piše: „Cerkev pa da ni bila nikdar proti narodnemu petju, kjer narod govori neromanski, torej drugače, nego latinski“. Učeni dopisnik, ali ne zna ali noče znati določeb in ukazov, katere je katoliška cerkev dala gledé bogoslužnega jezika in petja. Mnogo dekretov kongregacije za svete obrede (S. R. C.) starejših in novejših prepoveduje izrečno vsakatero pesni v ljudskem jeziku pri peti maši. Določba dné 12. marca 1634 pravi: „med slovesno mašo se ima na vsak način zabraniti ta razvada; novejša, dné 22. marca 1862 zaukazuje, da se ima razvada, peti arije v ljudskem jeziku (pri peti maši) odpraviti. Celó pred izpostavljenim Najsvetejšim in pri procesijah z Najsvetejšim sv. cerkev ne trpi rada pesni v narodnem jeziku. Gledé pete (latinske) maše pa cerkev noče ničesar odjenjati od svojih zaukazov. Saj že pamet dá, da mora biti med altarjem in korom edinost in doslednost. Torej, če mašnik poje latinsko, mu mora kor v enakem jeziku in petju odgovarjati. Edinost je vendar pogoj vsem umetnostim. Celó v gledišči se ne trpi, da bi solistu odgovarjal kor v drugem jeziku in zlogu — pri nekrvavi daritvi pa, ki je spomin one največe drame, ki se je godila na Golgati v odrešenje vsega človeštva, naj bo vse dovoljeno. Tu se sme vse mešati, veličastni koral in polka-mazurka, častitljiva blagglasna latinščina in narodni vsakdanji jezik; krasne in pomenljive obrede, katere je navdihnil sam sv. Duh, sme vsak škripač samovoljno preobračati! Tako postane naposled veličastni, zeló povzdigujoči obred latinske svete maše — karikatura, pokveka, smešna zmes, katera je Bogu v nečast, pobožnim v pohujšanje, drugovernikom pa v posmeh! Pa kaj briga to „Narodovce!“ — „Narodov“ dopisnik uči s pismoukom, dornberškim župnikom, da se mora po besedah sv. Pavla latinski jezik iz naših cerkva odpraviti, ker narod ne umeje, kar se poje. Se vé, iz sv. pisma se dá vse dokazati. Čudno se nam zdi, da nezmotljiva katoliška cerkev ni razumela do današnjega dne lista sv. Pavla in je vkljub temu mnogo vekov trudila se vpeljati pri vseh narodih, kjer je le mogla, eden bogoslužni jezik in sicer latinski iz raznih uzrokov, katere bi moral vsak župnik znati in svojim razložiti. Teh razlogov tu ni časa ne prostora navajati; saj jih mora vsak duhovnik znati. Glavni vzrok je gotovo EDINOST sv. cerkve, katera mora biti ne samo znotranja, gledé verskih resnic, ampak tudi zunanja, gledé obredov, šeg in navad. Koliko in kako je cenil sam Zveličar edinost v svoji cerkvi, priča evangelij sv. Jan. XVII. 11, 21,— 26; kako je to edinost priporočal sam sv. Pavel, naj izvoli študirati oni dornberški govornik, ki je sv. Pavla po zgledu protestantov vporabljal za narodno liturgijo. Tu mu podamo mesta: Efež. IV., 3 sq. I. Kor. X. 16—17. Edinost gledé enega jezika pri božji službi sicer ni bistvena, vendar je cerkvi zelo povšečna in dandanašnji potrebna, ko je narodnostni razpor tako velik. Latinski jezik je neka vez, ki vse zapadne narode veže v eno cerkev, dasi so po jeziku, šegah in težnjah tako različni in ločeni. Zdaj pa hočejo nekateri

še to vez pretrgati in narode še bolj razdvojiti in otujiti! Kako lahko se pride od narodne liturgije do narodne cerkve ali celo do razkolniške cerkve, priča najjasnejše zgodovina. Le poglejte na uboge Rusince! nekdanj z Rimom zjedinjene. Imeli so ravno tisto liturgijo, kakor ruska cerkev; ravno tisti staroslovanski jezik, katerega dandanes v deželo kličejo — a ravno to je bil povod, da jih je nesveta Rusija z zvijačo ali pa s silo v razkol tirala. Poljakov pa Rusija ni mogla v razkol prisiliti, ker imajo poleg katol. vere tudi latinsko liturgijo. Mar mislite, da bi se bili Poljaki zamogli ubraniti razkola, če bi imeli rusko liturgijo? — Tako uči „cerkvena zgodovina!“

Mimogrede naj zavrnem še ugovor, da narod ničesar ne umeje pri latinski maši. Gotovo razumi dandanes slov. kmet, kaj je Kyrie, Gloria, Credo, Benedictus itd. Vrh tega so ti deli sv. maše poslovenjeni v vseh molitvenih knjižicah. Cecilijanci podpisujejo celó pod latinski tekst prestavo, da pevci lahko razumejo, kar pejejo. Vprašam, ali bi slov. kmet več razumel, ko bi slišal staroslovanski jezik pri službi božji? In tudi če bi bil novoslovenski jezik uveden, bi poslušalci nikdar ne umeli vsega. Pojdite v gledališče in slišali boste jasno, različno pevanje — ali zadržaja ne boste umeli, če nimate libreta. Pevana beseda ima to lastnost, da se glasniki zategujejo in še le na konci samoglasniki pridevajo, zato je navadno nerazumljiva. — Nadalje prašam, ali ni glasba sploh jezik, ki govori k srcu? — Če torej vse v poštev vzamemo, se nam zdi, da slov. ljudstvo tudi pri latinski liturgiji vsaj toliko razumi, kolikor je treba, da se vzbudi pobožnost. Kar pa narod ne razumi, naj žrtvuje v korist katoliške edinosti. Se vé, da je „Narodovcem“, ki so se „zarili“ v slovensko liturgijo, za to katoliško edinost toliko mar, kot za lanski sneg. Saj zahtevajo slov. liturgijo edino le iz narodnih obzirov. Tedaj vera služi — narodnosti!

Nadalje piše „Narod“: „Po maši je bilo zborovanje Cecilijancev, ki so zagovarjali svoje stališče z raznimi razlogi“. — Teh raznih razlogov „Narod“ ne navede. Kaj pa, če so ti razni razlogi trdni, prepričevalni? Kaj pa potem, če imajo Cecilijanci prav? G. dopisnik se toraj ni niti potrudil k zborovanju, da bi cecilijanske razloge poslušal; a pri vsem tem poroča o cecil. shodu in Cecilijance obsojuje. Ali ni to enostransko in krivično?

„Videlo se je, da hoče dokazovati (Dornberški župnik), kako je tudi cecilijansko petje nekaj nemški dar“ — pristavlja njegov razlagovalec. Če meni „Narod“ v soglasji z „Ljub. Zvonom“, da je cecilijansko petje germansko, se zopet močno moti. Cecilijanska društva imajo namen gojiti koral, mnogoglasno petje v Palestrininem zlogu, cerkveno petje v domačem jeziku in instrumentalno godbo, kolikor ne nasprotuje cerkvenim določbam. Vprašam po tem takem: ali je koral, kateri izvira iz prvih vekov kršnanstva, nemškega izvira? Ali je Palestrina, katerega zlog (stil) je potrdila katol. cerkev, bil Nемец? Ali je cerkveno petje v domačem (sloven.) jeziku, za katerega zboljšanje se toliko trudijo Cecilijanci, tudi nemško delo?! Cecilijanci pejejo lahko leta in leta, ne da bi jim bilo treba hoditi na posodo k Nemcem. Ali je verjetno, da bi bili Čehoslovani, Poljaki in vsi drugi katoliški narodi sprejeli od Nemcev tak dar, ki bi nosil znak izključljivo nemške glasbe. Nikakor! Cecilijanska glasba je internacijalna — katoliška. Nemci imajo

to zaslugo, da so oni prvi na dan spravili glasbene zaklade klasikov 16. in 17. stoletja, katere je bil humanizem, opera, in sploh posvetni duh preplaval in zasul. In tudi če bi bilo cecil. petje res nemški dar, ali se mora zato zavreči? Koliko smo ubožni Slovenci prejeli od drugih narodov in tudi od Nemcev, posebno od vzglednih katoliških Nemcev, ne da bi komu prišlo na misel dobro stvar zaradi tega zametovati. Če pa mislijo Narodovci, da moramo iz sovrašstva do Nemcev vse nemško zametavati, so tedaj še večji šovinisti, ko Madjari, katerim zaradi šovinizma sami Narodovci pogin prerokujejo.

Kar se tiče onega priporočila, naj „Cecilijanci prosijo, da se jim dovoli cerkveno petje v narodnem jeziku tudi pri petih mašah“, odgovarjam, da naj gredo raje zastopniki slovanske liturgije v Rim. Čemu nas sramotite in potem pošiljate, da bi vam kostanj iz žerjavice pobirali in se pri tem opekli? Saj cecil. društvo nima namena potegovati se za spremembe pri božji službi, ono se drži, kakor mu društvena pravila ukazujejo — obstoječih cerkvenih določeb. Zastopniki slovanske liturgije naj si ustanovijo drugo društvo v ta namen in naj si poiščejo mogočnih pokroviteljev.

„Kar se dostaja tega, da Cecilijanci vsaj v določenih mejah privoščijo nekaj petja s slovenskim tekstom, je pa odgovoriti, da ni še slovensko to, kar se oblači v slovansko obleko in nošo. Dokaze, da so napevi s podstavo slovanskega teksta tudi slovanski, je treba Cecilijancem še posebej dati“. — Tu se torej očita, da Cecilijanci napevom tujega duha brez izjeme podtikajo slovanski tekst. Gola laž in obrekovanje! Narodov temeljit učenjak pač ne čita „Cerkv. Gl.“ in njegovih muzikalnih prilog, drugače bi vedel, da so ravno Cecilijanci A. Foerster, D. Fajgelj in drugi zasledili in priobčili krasne slov. cerkvene pesni (v molu) iz onega časa, ko je naš narod, kakor češki peval še v koralnem duhu. Dopisnik ne vé, da so v Ceciliji poleg zgoraj omenjenih slovenskih tudi nekatere česke in če se ne motim, tudi hrvatske izvirne pesni. Ali imajo te tudi neslovanski duh? Najbrž tudi ne vé, kako strogo Cecilijanci gledajo na to, da ne pride v zbirko cerkv. pesni kaka pesen, ki bi nosila pečat novejšje italijanske ali nemške muzikalne spačenosti. (Glej kritiko „Cerkv. pesni“ II. v „Cerkv. Gl.“). In če se tudi zaradi ubožnosti in pomanjkanja slovenskih dobrih pesni zloži kaka nova pesen v pravem cerkv. duhu, če hočete prav v „čehoslovanskem“ cerkv. zlogu, ali je to vže pregreha in v kvar slov. narodu? Kdo bo pri začetku glasbine reforme pričakoval dovršenosti in konca? Vem, da so v „Ceciliji“ predstavljene neke koralne pesni, ali te so klasične in se pojó po celem katoliškem svetu. Slovenci pa naj bi te bisere zavrgli in se obdali s kitajskim zidom svoje narodnosti!

Ker g. dopisnik sam priznava, da Cecilijanci ne gojijo samo latinsko petje, ampak „si vsaj v določenih mejah privoščijo nekaj petja s slovenskim tekstom“, zatorej nam ni treba zavračati očitavanja, da hočejo Cecilijanci vse polatiniti. Mi nočemo biti bolj rimski in papežki, kakor je Rim in Papež. Če Rim le količkaj popusti — mi tudi popustimo; n. pr. pri popoldanski službi božji celo pred Najsvetejšim pojemo — slovenski. Kar se je Cecilijanska ideja porodila, se ne poje nič več latinski, kakor prej. Da se je pri peti maši navzlic nekaterim razvadam v Slovencih pelo v obče latinski, tega ne bo nihče tajil. Torej zakaj toliko hrupa, če se le starega držimo?

Popraviti pa nam je stavek: „Največe zasluge imajo Cecilijanci goriške nadškofije v tem, da so nabrali doslej dva zvezka starejših pesmi z napevi, ki se že tu pa tam prepevajo po slov. cerkvah na Goriškem“. — Nam to, odkritosrčno rečeno, ni nikakor „največa zasluga“. Veča zasluga se nam zdi, da so Cecilijanci odpravili toliko gledé besed in napeva nič vrednih, narod in Boga sramotečih pesni, da so ljudstvu ukus sčistili in poblašili, da so izgojili toliko pevskih korov in vzbudili vže precejšnje število mladih skladateljev in organistov, katerim je glasba umetnost, a ne rokodelstvo in dobičkarija.

Omenjena dva zvezka „Cerkvenih pesni“ pa nista niti iz narodnega obzira posebne vrednosti, ker nekatere niso izvirne slovanske; namen imajo samo delati most do boljšega. Se ve da se zdita „Narodu“ ta dva zvezka največa zasluga Cecilijancev, ker sta slovenska. Torej vse le toliko velja, kolikor podpira in pospešuje narodnost! Ali vera in umetnost nimate več — cene?

Narodov „nestrokovnjak in neveščak“ mnogo kvasi o nekem „slovanskem duhu v napevih, kateri se mora pridružiti zaresnosti (!) cerkvenega petja“. Mi smo radovedni, kaj si g. dopisnik misli pod slovanskim duhom in ga prosimo, naj nas o tem temeljito podučí. Saj vendar ne misli, da moramo peti v cerkvi ruske ali srbske pesni, kar je katolikom prepovedano (*communicatio in sacris*). Vzhodna cerkev ima v svoji cerkvi tudi koral in njeno večglasno petje sloni tudi na koralu, ki je pa jako „pristen“ in ubog, odrvenel in nerazvit, kakor sploh vsa razkolniška cerkev, brez pravega življenja. Iz vsega tega čitatelj lahko spozna, da Cecilijanci bolje poznajo in gojé slovanski duh „v napevih“, kakor vsi njih nasprotniki — kričači. Še eno opombo. Cecilijanci se lepo zahvaljujemo „Sl. Nar.“ in njegovim neveščakom za svete in „prevdarke“, ki bi jih kakor Dornberški župnik spravljali — na led. Nam je Rim podlaga vse resnice in pravice; tega se hočemo zvesto držati, tam si svétov in prevdarkov iskati, ne pa pri Narodovih neveščakih. Mi imamo jasne pojmove in vemo, da delamo za časni in večni blagor ljubljenega nam naroda. Nasprotniki pa dobro glejte, kam pridete z brezpotrebnimi in negotovimi novotarijami, kajti naš narod je v takem hudem položaji, da nikakor ne trpi poskusov in potrate, ne v tem ne v drugem pogledu.

Cecilijanec.

D o p i s i.

Iz Loke. Vže dalje časa sem nameraval uspešno in zelo marljivo delovanje preč. gg. uršulinaric, na polju prave cerkvene glasbe oceniti, pa čakal sem kake primerne slovesnosti, ki bi mi dala povod k dopisu. In kje naj poiščem lepše prilike, da delovanje čč. gg. mater in sester našega uršulinskega samostana, priobčim v Glasbeniku, kakor v dan 3. okt., ko je zbor dovršil sijajno svoj program.

Ko vstopijo premil. g. knezoškof v prekrasno okinčano cerkev, zadoné orgle, in pevke jih veselo pozdravijo, ko zapoje „*Ecce sacerdos magnus*“ zložil A. Foerster op. 12. št. 1. Pred daritvijo svete maše zapoje premil. vladika „*Veni sancte spiritus*“ in pevke odpojo A. Foersterjev „*Veni sancte*“ iz Glasbenika leto I., št. 11, katerega so prav dobro pele in bolj samosvestno, nego „*Ecce sacerdos*“. Kaj se je med daritvijo sv. maše pelo, ne morem povedati, ker nisem razumil besede, in pesmi so mi bile neznane. Da pa čvrsti zbor in č. g. mati organistinja pokažeta vso spretnost in izurjenost in da zaslužita v

resnici vseobčega priznanja in pohvale, zadoni po končanej slovesnosti iz kora prekrasni „*Te Deum*“ od Franc Witt-a op. X. a za 4 glasni zbor in orglje.

Vže ime skladateljjevo nam pove, da je to delo velike vrednosti, a poznanje tega dela pa veli: „Da je imenovani *Te Deum* umotvor prve vrste v cerkvenoglasbeni literaturi“.

Da pa spregovorim o izpeljavi tega prekrasnega umotvora našega „očeta Witt-a“, moram reči, da se je dobro izvršil, akopram je primanjkovalo moških glasov za tenor in bas. Alt bil je v primeri s prvim močnim glasom pretih in se velikokrat ni čul, zakrit z drugimi glasovi in proti koncu je omagoval. Pa skladba v celotni obliki, zvršila se je dobro in gledé tehnike precizno. Pri tem je tudi nekdo, ki je bralcem „Cerkv. Gl.“ znan kot — se izrazil, „Lehko nune tako pravilno latinsko pojo in naglašajo, ker — nemški — znajo!“

Da pa dopolnim svoj namen, opisati v resnici vztrajno marljivost in veselje do lepega cerkvenega petja čč. gg. uršulinaric, naj omenim še nekatere skladbe, ki sem jih o drugih prilikah čul; omeniti moram, da preč. g. matere pri vsakej slovesnej sveti maši pojo vže dlje časa vse pravilno. „*Introitus* in *Communio*“ pojo koralno, posebno spremljevanje mi dopada, *Graduale* in *Offertorije* pa pojejo iz Glasbenika in drugih znanih skladateljjev. Latinske maše pa sem vže čul sledeče: 1. *Missa solemnis* od A. Foersterja op. 25. 2. Herz-Jesu-Messe von Stehle. 3. *Missa in hon. s. Caeciliae* od A. Foersterja. Čul sem tudi vže Foersterjev *Te Deum* iz Gl. op. 18. Toliko vem poročati, kar sem sam o prilikah čul; da pa še veliko lepih skladb preč. gg. pojo, kar jih jaz nisem še slišal, mi nij opomniti, ker to zadostuje, da zbor čč. gg. mater uršulinaric v Škofjiloki, med prve zборе naše Slovenske umestimo.

Ko že ravno pero držim v roki, naj omenim še drugih cerkvenih zborov (svetnih tako v Loki ni, izvzemši fantovsko petje). Pri preč. očetih kapucinih vodi petje in orgla cerkveno petje zelo vneti trgovec g. Kajba. Vpeljal je pri slabih pevskih močeh vendar pravilo petje, in pri vsaki slovesnosti se tudi pri očetih kapucinih sliši resni koral in dobre cerkvene skladbe.

Kar se tiče zbora in petja v mestni farni cerkvi, je g. organist Carli vže veliko poročal o svojem delovanju. Čul sem, da so lepe nove orgle za to cerkev vže v delu.

Razne reči.

— Staroslavna metropola polska „*Krakovo*“, ima zdaj tudi svoje „Cec. društvo“ pod imenom „*Towarzystwo sw. Wojciecha*“. Ustanovilo se je 16. julija t. l. pod najvišim cerkvenim varstvom in predsedništvom Nj. eks. škofa krakovskega, Albi na D u najewskega.

— V Češkem „*Novem mestu*“ pričela sta gg. župnik dr. F. Böhm in pevodja Kober pevski poučevalni tečaj za otroke in odraslene. G. župnik je nalašč pripravil lep prostor za poučevanje, pri katerem je vselej navzoč, razlaga tekst, navdušuje pevce ter tudi na prižnici v cerkvi razjasnuje cerkvene pesni in liturgijo. **Cerkvenih pevcev je redno 40!** — Vse to posnemanja vredno!

Oglasnik.

Slavnostna himna zlatomašniku svetemu Očetu, papežu Leonu XIII. za mešan zbor z org. zložil Ig. Hladnik. Op. 8. Čisti dohodek je namenjen študentovski kuhinji v Ljubljani. Založil skladatelj. Tisk Blaznikov. Cena part. 30 kr. Za redko svečanost, katero bode obhajal katoliški svet, je ta himna ugodna skladba, zložena za veliki zbor — glasovi so pogosto še v 2 razdeljeni. Skladba zahteva dobro izurjenega organista, ker je pedal obligaten, brez njegove figuracije bi pa skladba izgubila glavni efekt. V 3. taktu naj poje tenor zaradi kvintnega postopa osminki „c — a“ namesto zaduje četrтинke „a“.

Pridana je listu 11. šteev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janz Gnježda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.